

A TANTÁRGY ADATLAPJA

RETORIKA

Egyetemi tanév: 2027-2028

1. A képzési program adatai

1.1. Felsőoktatási intézmény	Babeș-Bolyai Tudományegyetem
1.2. Kar	Bölcsészettudományi Kar
1.3. Intézet	Irodalomtudományi Intézet
1.4. Szakterület	Magyar nyelv és irodalom
1.5. Képzési szint	Alapképzés
1.6. Tanulmányi program / Képesítés	Magyar nyelv és irodalom
1.7. Képzési forma	Nappali tagozat

2. A tantárgy adatai

2.1. A tantárgy neve	Retorika	A tantárgy kódja	LLM6266
2.2. Az előadásért felelős tanár neve	Józsa István		
2.3. A szemináriumért felelős tanár neve	Józsa István		
2.4. Tanulmányi év	3	2.5. Félév	6
		2.6. Értékelés módja	K
		2.7. Tantárgy típusa	DS

3. Teljes becsült idő (az oktatási tevékenység féléves óraszama)

3.1. Heti óraszám	3	melyből: 3.2 előadás	1	3.3 szeminárium/labor/projekt	2
3.4. Tantervben szereplő összóraszám	36	melyből: 3.5 előadás	12	3.6 szeminárium/labor	24
Az egyéni tanulmányi idő (ET) és az önképzési tevékenységekre (ÖT) szánt idő elosztása:					óra
A tankönyv, a jegyzet, a szakirodalom vagy saját jegyzetek tanulmányozása					8
Könyvtárban, elektronikus adatbázisokban vagy terepen való további tájékozódás					8
Szemináriumok / laborok, házi feladatok, portfóliók, referátumok, esszék kidolgozása					12
Egyéni készségfejlesztés (tutorálás)					2
Vizsgák					-
Más tevékenységek: írásbeli dolgozat					6
3.7. Egyéni tanulmányi idő (ET) és önképzési tevékenységekre (ÖT) szánt idő összóraszama					36
3.8. A félév összóraszama					72

A dékáni jóváhagyás időpontja
A felelős dékán neve és aláírása

3.9. Kreditszám	3
-----------------	---

4. Előfeltételek (ha vannak)

4.1. Tantervi	•
4.2. Kompetenciabeli	•

5. Feltételek (ha vannak)

5.1. Az előadás lebonyolításának feltételei	Online, microsoft Teams
5.2. A szeminárium / labor lebonyolításának feltételei	Online, microsoft Teams

6.1. Elsajátítandó jellemző kompetenciák¹

Sz a k m a i / k u l c s - k o m p e t e n c i á k	C1 A fogalmak megfelelő használata az általános nyelvészet, az irodalomelmélet, valamint az összehasonlító és világirodalom tanulmányozásában. C2 Hatékony kommunikáció, írásban és szóban, magyar nyelven. C3 A magyar nyelv nyelvi jelenségeinek szinkron és diachron leírása. C4 A magyar irodalmi jelenség és a népi kultúra szintetikus és analitikus, esztétikai és kulturális bemutatása. C5 A magyar nyelv fonetikai, grammatikai és lexikai rendszerének leírása, valamint ezek használata szövegalkotásban, fordításban és verbális interakcióban. C6 A magyar nyelvű irodalmi szövegek elemzése a referenciakultúra irodalmi hagyományainak kontextusában.
--	--

¹ Választhat kompetenciák vagy tanulási eredmények között, illetve választhatja mindkettőt is. Amennyiben csak az egyik lehetőséget választja, a másik lehetőséget el kell távolítani a táblázatból, és a kiválasztott lehetőség a 6. számot kapja.

Tr a n s z v e r z á l i s k o m p e t e n c i á k	CT1 A nyelv és irodalom szakterület szempontjainak használata figyelembe véve a szakmai etikát. CT2 Kapcsolatteremtés csoportban; interperszonális kommunikáció és szerepvállalás CT3 Egyéni fejlődési terv megvalósítása; a célok elérése tanulási folyamatok, csoportos tevékenységek és intézményi programokon való részvétel segítségével
---	--

6.2. Tanulási eredmények

Is m e r e t e k	A hallgató ismeri a retorika történetét, a klasszikusok életműveit, a meghatározó kortárs szerzők életműveit.
K é p e s é s é g e k	A hallgató képes tájékozódni a retorika tudományának sok évezredes történetében.
Felel őssé g és önáll óság	A hallgató képes önállóan szöveget írni, művek értelmezésében fogalmakat szakszerűen használni.

7. A tantárgy célkitűzései (az elsajátítandó jellemző kompetenciák alapján)

7.1 A tantárgy általános célkitűzése	Az oktatás célja a közéleti beszéd, a tudományos diskurzus gyakorlása
--------------------------------------	---

A dékáni jóváhagyás időpontja
A felelős dékán neve és aláírása

7.2 A tantárgy sajátos célkitűzései	Tudományos szövegek szerkesztésének stratégiáit ismerjük meg
-------------------------------------	--

8. A tantárgy tartalma

8.1 Előadás	Didaktikai módszerek	Megjegyzések
1. A kereszténységről Arisztotelész: Poétika, Retorika, Graves, R.: A görög mítoszok, Waltari, M.: Az emberiség ellenségei, Pleșu, A.: Robinson etikája, Biriș, I.: Istorie și cultură	Előadás Virtuális múzeumok	
2. Nyelvfilozófiai alapozás Wittgenstein, L.: Tractatus logicophilosophicus, Heidegger, M.: Der Satz der Identitat. In: Identitat und Differenz, Heidegger, M.: "...költőien lakozik az ember..."	Előadás Virtuális múzeumok	
3. A szöveg Arisztotelész: Retorika, Fischer, S.: Retorika, Florescu, V.: Retorică și neoretică	Előadás	
4. Captatio benevolentiae. Arisztotelész: Poétika, Retorika, Platón: Szókratész védőbeszéde, Kharmidész, Fischer, Sándor: Retorika, Florescu, Vasile: Retorică și neoretica, Toscani, Oliviero: Reklám, te mosolygó hulla, Szörényi, László, Szabó, G. Zoltán: Kis magyar retorika, Urofsky, Melvin szerk.: Basic readings in U.S. democracy	Előadás Virtuális múzeumok Dokumentumfilmek, reklámfilmek Vendégművészek, vendégtanárok	

5. Bevezetés. Arisztotelész: <i>Poétika, Retorika</i>, Platón: <i>Szókratész védőbeszéde</i>, <i>Kharmidész</i>, <i>Fischer, Sándor: Retorika</i>, Florescu, Vasile: <i>Retorică și neoretorică</i>, XXX Narratívák, Toscani, Oliviero: <i>Reklám, te mosolygó hulla</i>, Szörényi, László, Szabó, G. Zoltán: <i>Kis magyar retorika</i>, Urofsky, Melvin szerk.: <i>Basic readings in U.S. democracy</i>. Tarkovszkij, Andrej: <i>Előadások a filmrendezésről</i>	Előadás Dokumentumfilmek, reklámfilmek, filmek	
6. Argumentatio, refutatio. Arisztotelész: <i>Poétika, Retorika</i>, Platón: <i>Szókratész védőbeszéde</i>, <i>Kharmidész, Fischer, Sándor: Retorika</i>, Florescu, Vasile: <i>Retorică și neoretorică</i>, XXX Narratívák, Toscani, Oliviero: <i>Reklám, te mosolygó hulla</i>, Szörényi, László, Szabó, G. Zoltán: <i>Kis magyar retorika</i>, Tarkovszkij, Andrej: <i>Előadások a filmrendezésről</i>	Előadás Dokumentumfilmek, reklámfilmek, filmek	
7. Befejezés. Arisztotelész: <i>Poétika, Retorika</i>, Platón: <i>Szókratész védőbeszéde</i>, <i>Kharmidész</i>,	Előadás Dokumentumfilmek, reklámfilmek, filmek	

Fischer, Sándor: <i>Retorika</i>, Florescu, Vasile: <i>Retorică și neoretorică</i>, XXX Narratívák, Toscani, Oliviero: <i>Reklám, te mosolygó hulla</i>, Urofsky, Melvin szerk.: <i>Basic readings in U.S. democracy</i>, Tarkovszkij, Andrej: <i>Előadások a filmrendezésről</i>		
Kötelező könyvészet Fischer, S.: <i>Retorika</i> Szőrényi, L., Szabó, G.Z.: <i>Kis magyar retorika</i> Arisztotelész: <i>Poétika</i> (Matúra sorozat) <i>Retorika</i> Barthes, Roland: <i>A reklámkép retorikája</i>, bármely kiadás Platón: <i>Lakoma, Szokratész védőbeszéde, Kritiasz, Timáiosz, Lysizisz, Kharmidész</i> Florescu, Vasile: <i>Retorică și neoretorică</i> Perelman, Chaïm – Olbrechts-Tyteca, Lucie: <i>A retorikai érvelés új retorikája</i> Burke, Kenneth: <i>A retorika szimbólumrendszere</i> Cicero: <i>De Oratore</i> Quintilianus: <i>Institutio Oratoria</i> Toulmin, Stephen: <i>The Uses of Argument</i> Ajánlott könyvészet Pleșu, Andrei: <i>Robinson etikája</i>, bármely kiadás		

Ricoeur, Paul: *Metafora vie*, 7. tanulmány

Esterházy, Péter: *Fuhasok*

Gárdonyi, Géza: *Erdei történet*

Gozsdu, Elek: *Ultima ratio*

Tolnai, Lajos: *A szentistváni Kéri család története*

Hamvas, Béla: *Az öt génusz*

Prohászka, Lajos: *A vándor és a bújdosó*

Fülep, Lajos: *Európai művészet és magyar művészet*

Tarkovszkij, Andrej: *Előadások a filmrendezésről*

XX Narratívák

XX A kultúráközlés dilemmái. Interkulturális tanulmányok

Urofsky, Melvin szerk.: *Basic readings in U.S. democracy*

Eliade, Mircea – Culianu, Ioan.Petre: *Dicționar al religiilor*, Humanitas, București, 1993

XX Mitológiai enciklopédia

Quintilianus: *Retorika*

Sartre, Jean-Paul: *Mi az irodalom?*

Husserl, Edmund: *Fenomenológia*

De Man, Paul: *A trópusok retorikája*, in: *Az olvasás allegóriái*

Heidegger, Martin: *Út a nyelvhez*

Lakoff, George – Johnson, Mark: *Metaphors We Live By*

Derrida, Jacques: *Margók – A filozófia és a retorika viszonya*

Austin, J.L.: *How to Do Things with Words*

Foucault, Michel: *A diskurzus rendje*

Habermas, Jürgen: *The Theory of Communicative Action*

8.2 Szeminárium / Labor	Didaktikai módszerek	Megjegyzések
1. Szociológiai alapfogalmak 1 Waltari, Mika: Az emberiség ellenségei Graves, Robert: A görög mítoszok	Előadás Párbeszéd	
2. Szociológiai alapfogalmak 2 Biriș: <i>Istorie și cultură</i> Mostert, Walter: <i>Az "önmagát értelmező szentírás"</i>	Előadás Párbeszéd	
3. A nagy csoport Hamvas, Béla: <i>Az öt génusz</i> Gozsdu, Elek: <i>Ultima ratio</i>	Előadás Párbeszéd	
4. A kis csoport Gozsdu, Elek: <i>Ultima ratio</i> Esterházy, Péter: <i>Fuharosok</i>	Előadás Párbeszéd	
5. Persona. Pleșu, Andrei: <i>Robinson etikája</i>	Előadás Párbeszéd	
6. Persona. Pleșu, Andrei: <i>Robinson etikája</i>	Előadás Párbeszéd	
7. A szöveg Fischer, Sándor: <i>Retorika</i> Urofsky, Melvin szerk.: <i>Basic readings in U.S. democracy</i>	Előadás Párbeszéd	
8. A szöveg. Világirodalmi lexikon: "elbeszélés", XX Narratívák	Előadás Párbeszéd	
9. A montázs. Aristarco, Guido: <i>Cinematografia ca artă</i>	Előadás Párbeszéd Virtuális múzeumok Filmek, dokumentumfilmek Vendégművészek, vendégtanárok	
10. A mozi Bazin, André: <i>Ce e cinematograful?</i>	Előadás Párbeszéd Filmek, dokumentumfilmek	
11. Fotográfia Escher Károly: <i>Riportfényképezés</i> A XX század fotoművészete	Előadás Párbeszéd Dokumentumfilmek Vendégművészek, vendégtanárok	

12. Filmelméletek. Casetti, Francesco: <i>Filmelméletek 1945-1990</i>	Előadás Párbeszéd Filmek, dokumentumfilmek	
13. A kép retorikája. Barthes, Roland: <i>A reklámkép retorikája</i> , Aristarco, Guido: <i>Cinematografia ca artă</i>	Előadás Párbeszéd Filmek, dokumentumfilmek	
14. A kép retorikája. Bazin, André: <i>Ce e cinematograficul?</i> , Casetti, Francesco: <i>Filmelméletek 1945—1990</i> .	Előadás Párbeszéd Filmek, dokumentumfilmek	
Könyvészet Waltari, Mika: <i>Az emberiség ellenségei</i> , Graves, Robert: <i>A görög mítoszok</i> , Biriș: <i>Istorie și cultură</i> , Mostert, Walter: <i>Az "önmagát értelmező szentírás</i> Gozsdu, Elek: <i>Ultima ratio</i> , Esterházy, Péter: <i>Fuharosok</i> Pleșu, Andrei: <i>Robinson etikája</i> Fischer, Sándor: <i>Retorika</i> Urofsky, Melvin szerk.: <i>Basic readings in U.S. democracy</i> Világirodalmi lexikon: "elbeszélés", XX Narratívák Aristarco, Guido: <i>Cinematografia ca artă</i> Bazin, André: <i>Ce e cinematograficul?</i> Casetti, Francesco: <i>Filmelméletek 1945-1990</i> Escher Károly: <i>Riportfényképezés</i> A XX század fotoművészete Barthes, Roland: <i>A reklámkép retorikája</i> Kutatásaink eredményeit a www.kortarsmuveszet.com (ISSN 2734 – 7818) publikáljuk. A weboldalt közli és archiválja az Országos Széchényi Könyvtár / Magyar Elektronikus Könyvtár.		

A weboldal ajánlott könyvészet hazai és külföldi egyetemeken.

9. Az episztemikus közösségek képviselői, a szakmai egyesületek és a szakterület reprezentatív munkáltatói elvárásainak összhangba hozása a tantárgy tartalmával.

Az ARACIS kritériumainak megfelelően, az intézet/a tanszék együttműködik a szakmai és a társadalmi-gazdasági szférák képviselőivel, különösképp Megyei Tanfelügyelőségekkel.

10. Értékelés

Tevékenység típusa	10.1 Értékelési kritériumok	10.2 Értékelési módszerek	10.3 Aránya a végső jegyben
10.4 Előadás	Írásbeli dolgozat	Írásbeli dolgozat	70 %
	A könyvészet ismerete		
10.5 Szeminárium / Labor	Szemináriumi tevékenység	Szemináriumi dolgozat	30 %
	A könyvészet ismerete		
10.6 A teljesítmény minimumkövetelményei			
- A kötelező szakirodalom elolvasása - Jelenlét min. 70% 7-8 oldalas dolgozat megírása - Szemináriumi dolgozat			

11. SDG ikonok (Fenntartható fejlődési célok/ Sustainable Development Goals)²

	A fenntartható fejlődés általános ikonja
--	--

² Csak azokat az ikonokat tartsa meg, amelyek az [SDG-ikonoknak az egyetemi folyamatban](#) történő alkalmazására vonatkozó eljárás szerint illeszkednek az adott tantárgyhoz, és törölje a többit, beleértve a fenntartható fejlődés általános ikonját is – amennyiben nem alkalmazható. Ha egyik ikon sem illik a tantárgyra, törölje az összeset, és írja rá, hogy „Nem alkalmazható”.

UNIVERSITATEA BABEȘ-BOLYAI
BABEȘ-BOLYAI TUDOMÁNYEGYETEM
BABEȘ-BOLYAI UNIVERSITÄT
BABEȘ-BOLYAI UNIVERSITY
TRADITIO ET EXCELLENTIA

Facultatea de Litere
Str. Horea nr. 31
400202, Cluj-Napoca
<https://lett.ubbcluj.ro>

Előadás felelőse:

Szeminárium felelőse:

Kitöltés időpontja:
2025.02.22.

Intézetigazgató:

Az intézeti jóváhagyás dátuma:
2025.02.24.

A dékáni jóváhagyás időpontja
A felelős dékán neve és aláírása